

Ügyiratszám: MN/15731-7/2013.

Tárgy: a gyűlöletkeltésre és kirekesztésre alkalmas tartalom közzétételének tilalmára vonatkozó törvényi rendelkezések vizsgálata

Ügyintéző: **személyes adat**

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

1272/2013. (VII.24.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) **Személyes adat** (Személyes adat) a továbbiakban: **Kérelmező**) a *Heti Válasz Lap- és Könyvkiadó Kft.* (1027 Budapest, Horvát u. 14-24.; a továbbiakban: **Médiatartalom-szolgáltató**) www.hetivalasz.hu internetes sajtótermékében 2013. március 20-án megjelent, „**Személyes adat** szcientológus bázist számolnak fel” című, valamint a Heti válasz nyomtatott sajtótermékében 2013. március 21-én megjelent, „*Szcimmer frei*” című cikkekkel kapcsolatban 2013. május 13-án érkezett kérelme alapján 2013. május 14-én indult hatósági eljárásban megállapította, hogy a Médiatartalom-szolgáltató a www.hetivalasz.hu oldalon megjelent médiatartalommal nem sértette meg a gyűlöletkeltésre és kirekesztésre alkalmas tartalom közzétételének tilalmára vonatkozó törvényi rendelkezéseket.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata a határozat közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, a Médiatanácsához három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresetlevélben a keresettel támadott határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság a beérkezést követő naptól számított 30 napon belül tárgyalás tartása nélkül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

Indokolás

A Kérelmező 2013. május 13-án érkezett beadványában előadta, hogy a Heti Válasz nyomtatott sajtótermék 2013. március 21-i számában „*Szcimmer frei*” címmel jelent meg egy írás, amely személyét érinti, és amelyben véleménye szerint olyan tartalom szerepel, amely alkalmas lehet a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 17. §-ában említett vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.

A Kérelmező beadványához a www.hetivalasz.hu internetes sajtótermékben megjelent, „**Személyes adat** szcientológus bázist számolnak fel” című cikk szövegét mellékelte. Véleménye szerint, ha azt sugallják, hogy egy vallási csoport tagjaira kifejezetten jellemző, hogy bizonyos bűncselekményeket követnek el, illetve, hogy kockázatot jelentenek a nemzet biztonságára, anélkül, hogy ezek szilárdan megalapozott és igaz állítások lennének, az a laikus olvasóban mindenképpen azt az érzést kelti, hogy ezt a csoportot ki kell rekeszteni a társadalomból, vagy el kell pusztítani.

A Kérelmező szerint, ha a Médiatartalom-szolgáltató igazán szerette volna megvalósítani a törvényben előírt kiegyensúlyozott tájékoztatást, és esetleg megkereste volna a pellengérré állított vallási csoport hivatalos képviselőjét, nyilván megkapta volna azokat a dokumentumokat,

amelyek egyébként bárki számára elérhetőek egy internetes honlapon (**személyes adat**). A Kérelmező mellékelte a Médiatartalom-szolgáltatónak címzett - a Heti válasz 2013. március 21-i számában, illetve a hetivalasz.hu oldalon megjelent írással kapcsolatban írt - helyreigazítási kérelmet is.

A Kérelmező előadta továbbá, hogy a 2013. március 21-i Heti Válasz megjelenését nem sokkal megelőzően felhívta a Heti Válasz újságírója, és kérdéseket tett fel neki. A Kérelmező közölte, hogy semmilyen interjúhoz vagy nyilatkozathoz nem járul hozzá, és megtiltja, hogy bármit megjelentessen. A cikk megszületése előtt nem is tájékoztatta őt, és nem is tette lehetővé, hogy megismerhesse a megjelentetni kívánt tartalmat, azonban közölte a nyilatkozatát, ráadásul nem is úgy, ahogy az elhangzott. A Kérelmező szerint ez nincs összhangban az Smtv. 15. §-ában foglaltakkal.

A Médiatanács a beadványban foglaltakkal kapcsolatban, előljáróban az alábbiakat rögzíti:

A Kérelmező beadványában a Heti Válasz és a hetivalasz.hu sajtótermékek vonatkozásában az Smtv. 13. §, 15. § és 17. §-ában foglaltakra hivatkozott, valamint mellékelte a Médiatartalom-szolgáltatónak címzett sajtó-helyreigazítási kérelmét.

Miután a Heti Válasz nyomtatott sajtótermék vonatkozásában a Médiatartalom-szolgáltató a Magyar Lapkiadók Egyesülete (a továbbiakban: **Egyesület**) önszabályozó szakmai szervezet tagja, az Smtv. 17. §-ában foglalt rendelkezések kapcsán - az Mttv. 190.§ (2) bekezdése alapján, az Egyesület és a Médiatanács között 2011. július 11. napján kötött közigazgatási szerződés szerint - az Egyesület jogosult önszabályozási eljárás lefolytatására. E vonatkozásban az ügy MN/22118/2013. ügyiratszámom van folyamatban.

Az Smtv. 17. §-ának vizsgálata a hetivalasz.hu internetes sajtótermék esetében - tekintettel arra, hogy az Egyesület tájékoztatása szerint a Médiatartalom-szolgáltató a hetivalasz.hu internetes sajtótermék vonatkozásában nem tagja az önszabályozó szakmai szervezetnek - a Médiatanács hatáskörébe tartozik. Jelen eljárás ez utóbbira, illetve a kérelem egyéb vonatkozásaira (sajtó-helyreigazítás, Smtv. 13. § és 15. § mind a nyomtatott, mind az internetes sajtótermék esetében) vonatkozik.

A Médiatanács a beadvány - előző bekezdésben összefoglalt - tartalma alapján megállapította, hogy az az ügyféli minőség meghatározását tartalmazó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 15. § (1) bekezdése alapján kérelemnek minősül, tekintettel arra, hogy az abban vázolt jogsérelem a Kérelmező jogát, jogos érdekét érinti.

Mivel a Kérelmező nem csatolta a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének 5/2011. (X. 6.) számú, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egyes eljárásainak igazgatási szolgáltatási díjairól és a díjfizetés módjáról szóló rendelete (a továbbiakban: **Rendelet**) szerint a Médiatanács hatósági eljárásáért fizetendő 3000,- Ft összegű díj befizetéséről szóló igazolást, a Médiatanács MN/15731-2/2013. ügyiratszámú végzésében felhívta a Kérelmezőt a Médiatanács hatósági eljárásáért fizetendő díj megfizetésére. A Kérelmező a felhívásnak eleget tett, 2013. június 5-én érkezett beadványához csatolta a díj megfizetését igazoló feladóvevényt.

A Médiatanács a fentieket követően, MN/15731-4/2013. ügyiratszámú végzésében értesítette a Médiatartalom-szolgáltatót az eljárás megindulásáról, továbbá felhívta a figyelmét arra, hogy az eljárás során a Ket. 51. § (1) bekezdése értelmében nyilatkozattételi és a Ket. 68. § (1) bekezdése alapján iratbetekintési jog illeti meg.

A Médiaszolgáltató a tértivevény tanúsága szerint 2013. június 26-án vette át az eljárás megindulásáról értesítő levelet, azonban jelen határozat meghozataláig nyilatkozattételi jogával nem élt.

A Médiatanács a kérelemben foglaltak alapján (Smtv. 17. § hetivalasz.hu; Smtv. 13. és 15. §; sajtó-helyreigazítás) az alábbiakat állapította meg:

- I. [Smtv. 17. § - hetivalasz.hu](http://Smtv.17.%20-%20hetivalasz.hu) „**Személyes adat** szcientológus bázist számolnak fel” című cikk

Az internetes sajtótermékben megjelent **cikk – mely a személyes adat** oldalon érhető el - szövege a következő:

„**Személyes adat** szcientológus bázist számolnak fel

A kormány hamarosan visszavesz egy egymilliárd forint értékű Balaton-parti szállót a Műegyetemtől – derül ki a csütörtökön utcára kerülő Heti Válaszból. A hotelre az adóhivatal nyomozói is lecsaptak, ám valószínűleg nem sejtik, hogy egy szcientológus vállalkozói bázist készülnek felszámolni.

Az **Személyes adat** kabinet várhatóan a jövő szerdai kormányülésen olimpiai központtá nyilvánítja a Hotel Uni nevű, 47 szobás balatonfüredi szállodát a hozzá tartozó 85 hajóállásos kikötővel, parkolóval és stranddal együtt. Borítékolni lehet, hogy a döntést sokan igyekeznek majd a felsőoktatási autonómia megsértéseként értelmezni, mivel a vízparttól a 71-es útig (a tó „sztrádájáig”) érő, tavaly az öbölátúszásnak is rajthelyet nyújtó ingatlancsoport ma a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez (BME) tartozik. Nem tulajdonosi, csak vagyongazdálkodási értelemben; a hotel az államé, ám a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (MNV) Zrt. és elődei anno a Műegyetemre hagyományozták a területtel való bizniszelés – bérbeadás, értékesítés – jogát.

A kormány készülő rendelete ennek vetne véget: értesüléseink szerint az olimpiai központtá nyilvánítással az MNV visszaveszi a 2009-ben több mint egymilliárd forint értékűre becsült Uni-komplexumot. Ez esetben van aranyfedezet az állam „agressziója” mögött: az MNV már 2011 végén átvilágította a BME vagyongazdálkodási tevékenységét, és dörgedelmes jelentést tett az asztalra – pontosabban az asztalfiókba, hiszen a felelősség megállapítása, illetve a büntetőaktusok mind ez idáig elmaradtak.

A birtokunkban lévő MNV-dokumentum rezüméje egyértelmű: a Műegyetem a Hotel Unival kapcsolatban olyan súlyú jogsértéseket követett el, hogy az állam nem tehet mást, mint újra saját vagyongazdálkodásába vonja a gébinbe kiadott szállót. Történt ugyanis, hogy a BME szenátusa 2009-ben húsz évre jóváhagyta az Uni bérbeadását. Mindez akár a felelősségteljes ingatlanguzgatás netovábbja is lehetne, de mivel az alábbi konstrukció mögött nem volt háttérszámítás vagy egyéb írásos emlék, inkább „irányított ésszerűtlenségről” érdemes beszélni. A lényeg: az egyetem úgy döntött, hogy a bérbeadásból származó bevételnek a húszéves futamidő alatt el kell érni a teljes értékesítés esetére számított minimálár kétharmadát, és az összeg 70 százalékának az első három évben be kell folynia (az elvárt 70 százalék 94 százalékát már a bérleti szerződés aláírását követő harminc napon belül le kellett volna szurkolni).

Számszerűsítve: a BME olyan örült magánzót keresett, aki a lepukkanófélben lévő – viszont elhelyezkedését tekintve álmadottságokkal rendelkező – Hotel Uni bérleti jogáért cserébe hajlandó 360 millió forintos gyorssegélyt folyósítani, melyet 2031-ig évi 10-20 millióval meg is fejel.

Efféle palira vehető lény/vállalkozás nem akadt, ezért az első, nyilvános pályázat kudarcba fulladt, majd jött két zárt körű forduló, melyen az egyetlen óvatos érdeklődő, a jelenleg Navis Port néven futó kft. pénzügyi lehetőségeihez szabták a feltételeket. Az **Személyes adat** korábbi rektorhelyettes által menedzselte eljárás győztesének végül az azonnali 360 millió helyett csak nettó 16 milliót kellett letennie egy esztendő alatt, majd a további években bő 26-26 milliót. Ha

az eredeti kiírás ilyen keretek között indul, a Műegyetem alighanem olyan árversenyt generált volna, hogy a Navis Port Kft. legfeljebb egy lett volna a több tucatnyi licitelő között.

A Navis Port szerencsecég főalakja nem akarja: **Személyes adat** 2007-ig egy Lamicoop nevű vállalkozást irányított, és e minőségében San Benedetto ásványvizekkel, illetve a spanyol Faustino borház termékeivel kereskedett. A Heti Válasz nemzetbiztonsági megfontolásból már 2008-ban közzétette a szcientológus vállalkozások nemzetközi szervezetének (WISE) hazai tagnyilvántartását – benne **Személyes adat** nevével -, de a Műegyetemen a jelek szerint senki nem akart körültekintő lenni. Márpedig a világ titkosszolgálatai többnyire kiemelt feladatuknak tartják, hogy ne engedjék a bizniszegyházak, például a szcientológia „híveit” államközelbe, mondván, ők különösen hajlamosak a bünszervezetben való részvételre, csalásra, a magánélet megsértésére. (A szcientológiát Görögországban már betiltották, Franciaországban nemcsak a vezetőket és a pénztárnokokat, hanem a teljes egyházat jogerős ítéletben mondták ki csalónak, a belga ügyészség ugyancsak vádemelésig jutott, Magyarországon pedig a Fidesz-kormány – egyház helyett – immár vallási egyesületként tekint a szcientológusokra.)

Lapunk próbálta kérdőre vonni **Személyes adat**, miként kötődik a szcientológiához, ám ő kikérte magának, hogy „a vallási meggyőződéséről” faggassuk. Időközben az adóhivatal is lecsapott a Hotel Uni üzemeltetőjére. „A NAV Közép-dunántúli Regionális Bűnügyi Igazgatósága nyomozást folytat költségvetési csalás gyanúja miatt. Az ügyben két pénzügyi nyomozó tartott házkutatást az említett helyszínen. Mivel a nyomozás nemrég indult, többet egyelőre nem tudunk megosztani a nyilvánossággal” – írta megkeresésünkre az adóhivatal.

A szcientológus szálakkal átszőtt teljes Hotel Uni-krimi, illetve a balatonfüredi szálló további hasznosításának forgatókönyve a március 21-i Heti Válaszban olvasható. Lapunk – digitális formában – a [Digitalstandon](#) keresztül is megvásárolható.”

A Médiatanács a cikk vizsgálatát követően az alábbiakat állapította meg:

Az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdése szerint „a médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére”, továbbá „a médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport kirekesztésére”.

A médiaszabályozás vonatkozó rendelkezései elsősorban azt célozzák, hogy a közönség (a médiatartalmak befogadói) számára olyan nyilvánosság álljon rendelkezésre, amely tiszteletben tartja az emberek, közösségek egyenlőségét, egyenlő emberi méltóságát, mindamelllett, hogy bizonyos mértékben – a sajtószabadság gyakorlása által – lehetővé teszi, megengedi a közösség tagja által sérelmesnek érzett tartalmak közzétételét.

Az Smtv.-beli „gyűlöletkeltés”, valamint a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben (a továbbiakban: **Btk.**) és a 2013. július 1-jétől hatályos, a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: **új Btk.**) szereplő „gyűlöletre uszítás” tilalma azonos tényállásokat határoz meg, azaz a vizsgált tartalom megítélése azonos mérce szerint történik. Ugyanakkor, tekintettel a büntetőjog és a közigazgatási jog eltérő dogmatikai rendjére és felelősségi szabályaira, a jogsértés (bűncselekmény) megállapításának feltételei jelentősen eltérnek. A gyűlöletbeszéd büntetőjogi és a közigazgatási jogi tilalma tehát részben párhuzamosan halad, de ez nem jelenti azt, hogy amely tartalom az egyik jogág szerint jogsértő, az a másik szerint is az lesz, és megfordítva: a jogsértés hiánya az egyik jogágban nem jelenti automatikusan a felelősség alóli mentesülést a másik szabályai alapján.

Köznyelvi értelemben gyűlöletet az kelt, aki olyan módon teszi közzé véleményét, hogy az másokkal (valamely társadalmi csoporttal, közösséggel) szemben képes az intenzív, elsősorban

érzelmi alapú elutasításnál, a pusztán ellenszenvnél vagy kritikánál jóval súlyosabb, negatív vélemény kialakítására, elmélyítésére.

A 30/1992. (V. 26.) számú alkotmánybírósági gyakorlat az indokolás IV. pontjában a Btk. szövegében szereplő „gyűlöletre uszítást” a Btk.-ban szövegszerűen nem szereplő „gyűlöletkeltéssel” azonos értelműnek tekintette.

A határozat indokolása kiemeli, hogy „[a] véleménynyilvánítás és sajtószabadság körében az emberek meghatározott csoportjai elleni gyűlöletkeltés alkotmányos védelemben részesítése feloldhatatlan ellentmondásban lenne az Alkotmányban kifejezésre jutó politikai berendezkedéssel és értékrenddel, a demokratikus jogállamiságra, az emberek egyenlőségére, egyenlő méltóságára, valamint a diszkrimináció tilalmára, a lelkiismereti és vallásszabadságra, a nemzeti, etnikai kisebbségek védelmére, elismerésére vonatkozó alkotmányos tételekkel. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság demokratikus jogállam. A demokrácia fogalma rendkívül összetett. A vizsgált kérdés szempontjából azonban lényeges, hogy tartalmilag jelenti a különbözőséghez való jogot, a kisebbségek védelmét, az erőszakról és az erőszakkal fenyegetésről, mint a konfliktusmegoldás eszközeiről való lemondást. A gyűlöletkeltés a fenti tartalmi jegyek tagadása, az erőszak érzelmi előkészítése. Visszaélés a véleménynyilvánítás szabadságával, az emberek meghatározott csoportjának, egy kollektivitásnak olyan intoleráns minősítése, amely nem a demokrácia, hanem a diktatúra jellemzője.” (Hasonlóképpen azonosnak tekintette a gyűlöletkeltést és a gyűlöletre uszítást az 1006/B/2001. számú, és a 165/2011. (XII. 20.) számú AB határozat is.)

A gyűlöletkeltés alatt tehát nem valamely kedvezőtlen és sértő vélemény nyilvánítása, hanem olyan megnyilatkozások, „lázongó kifakadások értendők, amelyek alkalmasak arra, hogy az emberek nagyobb tömegében a szenvedélyeket oly magas fokra lobbantsák, amelyből gyűlölet keletkezik, a társadalmi rend és béke megzavarására vezethet”. Azaz, a gyűlöletkeltés megvalósulása nem „absztrakt” módon vizsgálható; azáltal, hogy a törvény tiltja a szélsőségesen erős ellenszenv, azaz a gyűlölet másokban való felkeltését, annak a lehetőségét zárja ki, hogy az ily módon megtámadott közösségek tényleges (fizikai, pszichés stb.) sérelmének veszélye előállhasson.

Az imént hivatkozott AB határozat az „uszítás” értelmezésekor jóváhagyólag idézte az „izgatás”-ra vonatkozó korábbi királyi curiai gyakorlatot. Azaz, a jogalkalmazás szempontjából nem csak a gyűlöletkeltés és a gyűlöletre uszítás, hanem ezek mellett a gyűlöletre izgatás is azonos értelműnek tekinthető. Ezt elfogadva tehát, az „uszítás” és az „izgatás” jogi jelentésének azonosítása elvezet a „gyűlöletkeltés” mércéjének megállapításához is.

A Magyar Nyelv Értelmező Szótára szerint a gyűlölet az egyik legszélsőségebb negatív, nagyfokú ellenséges indulat. Aki pedig uszít, az valamely személy, csoport, szervezet, intézkedés ellen ellenséges magatartásra, ellenséges, kárt okozó tevékenységre biztat, ingerel, lázít.

A királyi Curia a 20. század elején több döntésében is meghatározta az izgatás fogalmát, eszerint: „A törvény eme kifejezése alatt: »izgat« nem valamely kedvezőtlen és sértő véleménynek nyilvánítása, hanem olyan lázongó kifakadások értendők, amelyek alkalmasak arra, hogy az emberek nagyobb tömegében a szenvedélyeket oly magas fokra lobbantsák, amelyből gyűlölet keletkezik, a társadalmi rend és béke megzavarására vezethet. (...) Nem izgatás tehát a bíráló, helytelenítés, kifogásolás, sőt még a sértő nyilatkozat sem; izgatásról csak akkor van szó, midőn a kifejezések, megjegyzések stb. nem az értelemezéshez szólnak, hanem az érzelmi világra akarnak hatni, s szenvedélyek, ellenséges indulatok felkeltésére alkalmasak. Az izgatás fogalmát illetően egyébként teljesen közömbös, hogy az állított tények valóak-e vagy sem; a lényeges az, hogy bár való vagy valótlán adatoknak csoportosítása a gyűlölet felkeltésére alkalmas legyen (...).”

A vizsgált tartalom tehát (a Curia Csemegi-kódexre épülő gyakorlata szerint) „gyűlöletre izgat”, (a Btk. szempontjából) „gyűlöletre uszít”, és (az Smtv. szempontjából) „gyűlöletet kelt” akkor, ha a

közlő véleménye alkalmas az adott közösséggel szembeni gyűlölet – nagyfokú ellenséges indulat – felkeltésére.

A Btk. a „közösség elleni izgatás” bűncselekményt a „közrend elleni bűncselekmények”, azon belül a „köznyugalom elleni bűncselekmények” között, az új Btk. pedig a „közösség elleni uszítás” bűncselekményt a „köznyugalom elleni bűncselekmények” között helyezte el. A védett jogi tárgy ezek esetében tehát a közrend (köznyugalom), illetve azon keresztül az izgatás által veszélybe kerülő egyéni jogok (emberi méltóság, élet, testi épség). Ezzel szemben a médiaszabályozás nem a közrendet, illetve a sértett közösség tagjainak egyéni jogait védi, hanem elsősorban a demokratikus nyilvánosságot, valamint azon keresztül a megtámadott közösségeket.

Kirekesztő tartalmat pedig azon üzenet hordoz, amely egy adott közösség elszigeteltségét, a társadalom egyéb rétegeitől való idegenségét, különállóságát igyekszik elérni, vagy amellet érvel. Mindez megvalósulhat egy adott médiatartalom által annak eredményeképpen, hogy a célzott réteggel kapcsolatosan esetlegesen meglévő sztereotip gondolatok, vélemények felerősítésére válik alkalmassá, avagy erre irányul.

Akkor minősülhet továbbá egy tartalom kirekesztőnek, amennyiben annak kinyilvánítója arra törekszik, hogy az adott közösség tagjait valamilyen formában megakadályozza abban, hogy alkotmányos jogait érvényesíthesse, illetőleg ezt megnehezítse. Az ilyen szándék végső soron az adott közösség tagjainak a mindenki mással egyenlő mértékben megillető méltósághoz való jog érvényesülését, érvényesíthetőségét ássa alá.

A Kérelmező beadványában előadta, hogy véleménye szerint a cikkben leírtak alkalmasak voltak gyűlöletkeltésére, „hiszen, ha azt sugalljuk, hogy egy vallási csoport tagjaira kifejezetten jellemző, hogy bizonyos bűncselekményeket követnek el, illetve, hogy kockázatot jelentenek a nemzet biztonságára, anélkül, hogy ezek sziklaszilárdan megalapozott és igaz állítások lennének, az a laikus olvasóban mindenképpen azt az érzést kelti, hogy ezt a csoportot ki kell rekeszteni a társadalomból, vagy el kell pusztítani”.

A Médiatanács a fentiek alapján a következőket állapította meg:

A cikk főcíme szerint „a Kormány hamarosan visszavesz egy egymilliárd forint értékű Balaton-parti szállót a Műegyetemtől...A hotelre az adóhivatal nyomozói is lecsaptak, ám valószínűleg nem sejtik, hogy egy szcientológus vállalkozói bázist készülnek felszámolni”.

A cikkből kiderült, hogy a balatonfüredi Hotel Uni nevű szállodát a Kormány várhatóan olimpiai központtá nyilvánítja. Emellett a médiatartalom a szálloda bérbeadásának történetét írta le. E szerint a Budapesti Műszaki Egyetem, mint vagyonkezelő az első nyilvános pályázat kudarcba fulladását követően az egyetlen érdeklődő, a Navis Port Kft. pénzügyi lehetőségeihez szabta a feltételeket.

A cikk ezt követően a cég vezetőjének korábbi vállalkozásáról írt, majd a következőket rögzítette: „...A Heti Válasz nemzetbiztonsági megfontolásból már 2008-ban közzétette a szcientológus vállalkozások nemzetközi szervezetének (WISE) hazai tagnyilvántartását – benne **Személyes adat** névvel -, de a Műegyetemen a jelek szerint senki nem akart körültekintő lenni. **Márpedig a világ titkosszolgálati többnyire kiemelt feladatuknak tartják, hogy ne engedjék a bizniszegyházak, például a szcientológia „híveit” államközelbe, mondván, ők különösen hajlamosak a bűnszervezetben való részvételre, csalásra, a magánélet megsértésére.** (A szcientológiát Görögországban már betiltották, Franciaországban nemcsak a vezetőket és a pénztárnokokat, hanem a teljes egyházat jogerős ítéletben mondták ki csalónak, a belga ügyészség ugyancsak vádemelésig jutott, Magyarországon pedig a Fidesz-kormány – egyház helyett – immár vallási egyesületként tekint a szcientológusokra.)”

A beadvány tartalma alapján Kérelmező által kifogásolt rész vélhetően a fentiekben vastaggal kiemelt kijelentés volt.

Az írás végül azzal zárult, hogy a Médiatartalom-szolgáltató megkereste a Navis Port Kft. vezetőjét, és próbálta kérdőre vonni, hogy miként kötődik a szcientológiához, ám ő kikérte

magának, hogy a vallási meggyőződéséről faggassák. Továbbá rögzítésre került, hogy az adóhivatal is nyomozást folytat az ügyben, amely tekintettel arra, hogy a NAV tájékoztatta erről a Médiatartalom-szolgáltatót, valós tartalmú tényként kezelhető – így nyilvánvalóan a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogának érvényesülését szolgálta.

A vizsgált médiatartalomban egy kétes körülmények között megkötöttnek ítélt bérleti szerződés vonatkozásában az új bérlő cég vezetője kapcsán került szóba a szcientológiai egyház, emellett pedig azt említette a cikk, hogy a titkosszolgálatok világszerte kiemelt figyelmet fordítanak a szcientológiai egyházra, továbbá egyes államokban betiltották a működésüket vagy bírósági ítéletben csalónak mondták ki vezetőiket. Ebből látható, hogy a médiatartalom semmiféle olyan véleményt nem fogalmazott meg, amely esetlegesen alkalmas lehetett volna az olvasókban arra, hogy – a közösség tagjaiban potenciálisan kialakuló egyéni sérelemérzeten túl – az érintett vallási közösséggel szemben szélsőséges ellenérzést (gyűlölet) keltsen.

A szcientológusokat érintően közzétett állítások a közéleti vita, a demokratikus nyilvánosság kialakulásához járultak hozzá, hiszen az említett egyház (vallási közösség) világszerte tapasztalt megítélése kapcsán hoztak fel példákat, konkrét eseteket.

Jóllehet, az adott közösségre nézve minősülhetnek sértőnek, negatív színezetűnek a cikkben megjelent információk, azonban egy vallási közösséggel szemben megfogalmazott kritikai hangvételű megnyilvánulás, bírálat közzététele a véleményszabadság keretei között nem korlátozható. Sőt, az ilyen vélemények is a közvélemény tájékoztatásához járulnak hozzá, ugyanis a közönségnek joga van a vitás és – egyesek számára – érzékeny közéleti kérdésekkel kapcsolatos információkhoz való hozzáférésre. A vitára okot adó témákkal kapcsolatos véleményformálás közvélemény elől történő elzárása vagy korlátozása a szólás- és sajtószabadság sérelmét jelentené.

A Médiatanács a médiatartalom vizsgálatát követően megállapította, hogy abban nem szerepeltek olyan megállapítások, amelyek a szcientológusok, mint vallási csoport elleni gyűlölet keltésére alkalmasak lettek volna. A gyűlöletkeltés az adott közösség(ek) ellen irányuló ellenszenv, utálat erőteljes kifejezése, amely alkalmas arra, hogy másokban is ilyen érzelmeket keltsen fel, azaz, rendkívül súlyos magatartás. Ilyen hatást a médiatartalom szcientológusokat érintő negatív, kritikai hangvételű véleményeket, illetve vélt vagy valós tartalmú ténymegállapításokat tartalmazó elemei az olvasóból nem válthattak ki.

Ezen kívül az is elmondható, hogy a kifogásolt médiatartalom e közösség kirekesztésére sem volt alkalmas, ugyanis a fentebb hivatkozott megnyilvánulások nem voltak alkalmasak arra, hogy az érintett vallási közösség tagjaival szembeni gyűlölet kialakulását eredményezze, vagy olyan helyzetet teremtsen, amely utóbb a közösséggel szembeni – az adott vélemény „befogadói által elkövetett – jogsértés veszélyét idézi elő.

A fentiekben kiemelt mondat sértő lehetett a vallási csoport tagjaira nézve, ugyanakkor az Smtv. 17. §-ában foglalt rendelkezések megsértésére - a korábbiakban kifejtettek szerint - nem volt alkalmas.

A Médiatanács ennek kapcsán utal arra, hogy még az Smtv. és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) módosításáról szóló 2011. évi XIX. törvény hatályaon kívül helyezte az Smtv. 17. § (2) bekezdésében foglalt azon rendelkezést, miszerint a médiatartalom nem lehet alkalmas a törvényben felsorolt csoportok nyílt vagy burkolt megsértésére. Ezen kitételt az Smtv. 17. §-a 2011. április 16. napjától tehát nem tartalmazza.

A demokratikus nyilvánosság keretei közé sok olyan vélemény is belefér, amely sokak számára nem elfogadható, vagyis a vélemény- és sajtószabadság kiterjed a sértő, akár szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is. Ízlés vagy egyéni sérelemérzet alapján alapjog korlátozására nincs lehetőség. A szélsőséges vagy sértő véleményekkel szembeni tolerancia a

demokratikus vita hatékonyabbá tételében segédkezhet. A sajtószabadság korlátozásának nem lehet indoka a szélsőséges vélemények elutasítása, hanem csak más, a sajtószabadsággal szembeni védelemre is érdemes alapvető jog vagy alkotmányos érték (Alaptörvény, I. cikk (3) bekezdés) megóvásának szándéka vezethet a jogsértés megállapítására.

A sajtószabadság tehát védi a szélsőséges, felhőborító, sértő, bántó médiatartalmakat is, ezért önmagában egy adott médiatartalom efféle jellege még nem alapozza meg a jogsértés megállapítását.

A kifejtettek alapján a Médiatanács megállapította, hogy a Médiatartalom-szolgáltató nem sértette meg az Smtv. 17. §-ában foglalt rendelkezéseket.

II. Sajtó-helyreigazítás

A Kérelmező beadványához csatolta a Heti Válasz és a hetivalasz.hu sajtótermékek szerkesztőségének megküldött sajtó-helyreigazítási kérelmét is. Ezzel kapcsolatban a Médiatanács a következőket rögzíti:

Az Smtv. 12. §-a szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

A helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni.

A sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342-346.§-ai szabályozzák.

A Pp. 342. § (1) bekezdése szerint helyreigazításnak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.), valamint az Smtv. szerinti közzétételét az érintett személy vagy szervezet az általa vitatott közlemény közzétételétől számított harminc napon belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól, a sajtótermék szerkesztőségétől vagy a hírügynökségtől.

Amennyiben a médiaszolgáltató, a sajtótermék szerkesztősége vagy a hírügynökség a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét határidőben nem teljesíti, az azt igénylő fél – a közlési kötelezettség utolsó napjától számított tizenöt nap alatt – ellene keresetet indíthat. A perre az a bíróság illetékes, amelynek területén a sajtótermék szerkesztősége, a hírügynökség vagy a médiaszolgáltató székhelye, illetve lakhelye található. A bíróság a perben soron kívül jár el.

A fentiek alapján a Médiatanács megállapította, hogy a Hatóság az Mttv. feladat- és hatásköreit meghatározó 182-184. §-ai alapján nem rendelkezik hatáskörrel a sajtó-helyreigazítási eljárás vonatkozásában, annak lefolytatására a Pp. alapján a bíróság jogosult.

III. Kiegyensúlyozott tájékoztatás

A Kérelmező beadványában hivatkozott a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségére is. A Médiatanács ennek kapcsán az alábbiakat állapította meg:

Az Smtv. és az Mttv. hatálya a Magyarországon letelepedett médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra és kiadott sajtótermékre terjed ki.

Az Smtv. (1. § 8. pont) és az Mttv. (203. § 43. pont) egyidejűleg rögzíti a médiatartalom-szolgáltató fogalmát, amely a médiaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója.

Az Smtv. 1. § 2. pontja, valamint az Mttv. 203. § 41. pontja értelmében a médiaszolgáltató „*az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely szerkesztői felelőséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását*”.

A Heti Válasz és a www.hetivalasz.hu sajtóterméknek minősülnek, amelynek definíciója szintén rögzítésre került mind az Smtv.-ben (1. § 6. pont), mind az Mttv.-ben (203. § 60. pont). A sajtótermék a napilap és más időszakos lap, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

Az Smtv. 13. §-a értelmében „*a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni*”.

Az Smtv. 13. §-ában foglalt rendelkezésből következően a kiegyensúlyozottság követelménye kizárólag a lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatókra vonatkozik.

A lineáris médiaszolgáltatás fogalmát az Smtv. 1. §-ának 5. pontja és az Mttv. 203. § 36. pontja határozza meg, amelyek értelmében:

„*Lineáris médiaszolgáltatás: a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását lehetővé tevő médiaszolgáltatás.*”

A törvényi meghatározások alapján egyértelműen megállapítható, hogy a Heti Válasz és a www.hetivalasz.hu sajtóterméknek minősülnek, kiadjuk a Heti Válasz Lap- és Könyvkiadó Kft., amely médiatartalom-szolgáltató nem is nyújt lineáris médiaszolgáltatást.

Mivel a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége kizárólag a lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatókat terheli az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámok vonatkozásában, a panaszolt sajtótermékekkel szemben az Smtv. 13. §-ának, azaz a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt eljárás nem folytatható le. A Hatóságnak jelen ügy kapcsán tehát nincs hatásköre az Mttv. 181. §-a szerinti eljárás lefolytatására.

IV. Smtv. 15. §

A Kérelmező beadványában előadta, hogy a 2013. március 21-i Heti Válasz megjelenését megelőzően felhívta a lap újságírója, és kérdéseket tett fel neki. A Kérelmező közölte, hogy semmilyen interjúhoz vagy nyilatkozathoz nem járul hozzá, és megtiltja, hogy bármit megjelentessen. A cikk megszületése előtt nem is tájékoztatta őt, és nem is tette lehetővé, hogy megismerhesse a megjelentetni kívánt tartalmat, azonban közölte a nyilatkozatát, ráadásul nem is úgy, ahogy az elhangzott. A Kérelmező szerint ez nincs összhangban az Smtv. 15. §-ában foglaltakkal.

A Médiatanács az iméntiek kapcsán a következőket rögzíti:

Az Smtv. 15. §-a a következőket tartalmazza:

„15. § (1) Tilos visszaélni a médiatartalom-szolgáltatónak adott, nyilvános közlésre szánt nyilatkozat közzétételébe vagy a médiatartalomban való szereplésbe történt beleegyezéssel.

(2) A médiatartalom-szolgáltató köteles a nyilvános közlés céljából készített nyilatkozatot a nyilatkozatot adó vagy a médiatartalomban szereplő személynek - annak kérésére - a közzétételt megelőzően megmutatni; az nem közölhető, ha a közzétételhez az érintett azért nem járul hozzá, mert azt a médiatartalom-szolgáltató érdemben megváltoztatta vagy eltorzította, és ez a nyilatkozatot adó vagy a médiatartalomban szereplő számára sérelmes. A hozzájárulás visszavonása ellenére történt, jó hírnévre vagy becsületre sérelmes közlés esetén a vonatkozó polgári jogi és büntetőjogi szabályokat kell alkalmazni.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetkörön kívül a nyilatkozat vagy a szereplés nem vonható vissza, ha

a) azt a nyilatkozó a helyi, országos vagy európai közélet eseményével összefüggésben tette,

b) az Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró valamely eseménnyel kapcsolatos, vagy

c) azt hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy, vagy politikai közszereplő köz megbízatása ellátásával összefüggésben tette.

(4) A médiatartalom-szolgáltató nem köthet médiatartalomban szereplő személlyel olyan megállapodást, amely a megállapodás tárgykerén belül korlátozza a médiatartalomban szereplő személynek a jó hírnevéhez, becsületéhez vagy magánéletéhez fűződő jogainak érvényesíthetőségét, illetve a nyilatkozat vagy szereplés visszavonásához fűződő, (1) és (2) bekezdés szerinti jogait. Az ilyen szerződéses kikötés semmis.”

A fenti szabály a nyilatkozatot adó személy jogairól rendelkezik.

Az Mttv. 182. § c) pontja 2012. június 18. napját megelőzően a következőket tartalmazta:

„182. § A Médiatanács hatósági hatásköreiben, a 132. §-al összhangban

...

c) felügyeli az Smtv. 13-20. §-ban foglalt követelmények betartását”.

A médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXVI. törvény a fenti rendelkezést módosította. Az Mttv. 2012. június 19. napjától hatályos 182. § c) pontja a következőképp rendelkezik:

„182. § A Médiatanács hatósági hatásköreiben, a 132. §-al összhangban

...

c) felügyeli az Smtv. 14. §-ában, valamint 16-20. §-ban foglalt követelmények betartását”.

Az Mttv. 182. § c) pontjának módosításával az Smtv. 15. §-a tehát kikerült a Hatóság felügyelete alól, a törvényalkotó ugyanis úgy ítélte meg, hogy e területen a polgári jogi és a büntetőjogi védelem teljes mértékben elegendő.

A Médiatanács a fentiek alapján megállapította, hogy az Smtv. 15. §-ában foglalt rendelkezés érvényesülését közigazgatási hatósági eljárásai során hatáskör hiányában nem vizsgálhatja.

A fent előadottak alapján a Médiatanács a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, azaz megállapította, hogy a Médiaszolgáltató nem sértette meg az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

Az előbbieken túl megállapította azt is, hogy nem rendelkezik hatáskörrel az Smtv. 13. §-ában és 15. §-ában bekezdésében foglalt rendelkezések vizsgálatára, valamint a sajtó-helyreigazítási eljárás lefolytatására.

A hatósági eljárás során a Ket. 153. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, valamint a 164. §-on alapul. A tárgyalás tartására vonatkozó tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 338. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. július 24.

a Médiatanács nevében

dr. Auer János
soros elnöki tisztséget ellátó tag

Dr. Koltay András
hitelesítő tag

Kapják:

1. Személyes adat